

BÉTSI MAGYAR KURIR.

É S

SOKFÉLE, TOLDALÉKŰL

Nr. Indúlt: Pénteken, Augustus' 30-dikán, 1855.

18.

OROSZ ORSZÁG.

(Journál de St. Petersburg.) A' Nagy Britanniai Alsóháznak Jul. 21-kén tartott Ülésében, a' Lengyelek ügye tanácskozás alá vétetett: nevezetesen pedig Fergusson Ur igen feszegette Kormányunknak azon Királyságra nézve tett rendszabásait; 's azt javallotta, kérettetnék meg a' Nagy Britanniai Felsőség egy javallatban, Lengyel Országának — a' Bétsi Tractatus Stipulatióival ellenkező helyzetét helyben nem hagyni. A' nélkül, hogy a' külső dolgokra ügyelő Státus Titoknok Lord Palmerston, ama Szónok vádjait megtzáfolta volna, a' javallatot tsak abból az okból ellenzette, mivel az, az ő véleménye szerint, az Európai Hatalmasságoknak békességes öszveköttetéseketháboríthatná: akárhogy akármit, az ellenséges indulatokon győzött az igazság, melly a' Brittus Parlamentet régtől fogva jelesíti, mert Fergusson Urnak javallatja 177 szóval, 95 ellen félrevettetett. Ez újabb tanubizonysága annak, hogy Orosz, és Angoly Ország közt olly rég óta fenn állott, 's viszonos politikai, és kereskedési hasznokon épült barátságos szövetség sokkal erősebb, 's mind a' két Nemzetre nézve sokkal fontosabb, mintsem hogy hiú beszéd, vagy pedig könnyen elmuló felhevülés által veszedelmeztethetnék. Azomban a' Tsászári Kormány nem hagyhatja magán a' piszkot, és igazságtalan vádakot, nem értjük ugyan Fergus-

son Urét, 's hozzá hasonlóiét, mert ilyenekre mindég tsak halgatással felelünk, hanem a' külső dolgokra ügyelő Miniszterium nyilatkozataira akarunk felelni, a' mennyiben meg vagyunk a' felől győződve, hogy Orosz Ország semmi részben sem távozott el kötelességeitől. Ezen meggyőzésben, szükségesnek tartja az Orosz Kormány, a' Közönséges jusnak alapjait, úgy mint a' Státus okosságának reguláit, mellyeket az 1830 ki lázzadás elnyomása óta, Lengyel Királyságnak viszoni Organitíójára nézve követett, 's mellyekből a' Tsászári Kabinet Diplomatus munkálódásaikor, soha sem tsinált titkot, hanem szüntelen sinór mértékül vett, — még egyszer tiszta valóságában előadni. 1815 dik esztendőben, a' közönséges békességnek helyreállítása után, a' háborúk által, Orosz hatalom alá került Varsói Hertzegségnek sorsa, a' midőn 2 Tractatus által határozottatott meg, 's a' 3 Hatalmasságok költönös kötelességekké tették, mindegyik, a' parantsolatja alatt lévő Lengyel Országának nyugodalmáról, és jóllétéről gondoskodni. Ezen 2 Tractatusok közül az egyik, Orosz, és Ausztria között, a' másik Orosz, és Burkus Ország között, mind a' kettő Máj. 3-kán 1815-ben köttetett. Az első Tractatus 5-dik tikkelyének foglalata imez: „A' Varsói Hertzegség, kivéven azon részeket, mellyekre nézve az Orosz Tsászár Ő Felsőge más rendelést tett, —

Orosz Országgal egyesítettik, ahoz kaptsoltatik Alkotványánál fogva örökre, 's azt az Orosz Tsászár, és maradékai örökké bírni fogják. Ő Tsászári Felsége feltartja magának, ennek a' külön igazgatással élő Státusnak azt a' kiterjedést adni, melly tzeleányosnak fog tartatni. Ő Felsége Tzári Titulusához, Lengyel Királyiét is hozzá adja. A' Lengyelek, úgy mint a' fő contraháló Hatalmasságoknak jobbágyai, népképviselést, és Nemzeti rendelkezést nyernek, megegyezőleg a' politikai léttel, melyet mindegyik ezen Kormányok közül Lengyel Alattvalóinak ad.

Minekutánna ez a' 2 Tractatus meghatározta, minő erányban álljanak egymással Varsóra nézve a' 3 Hatalmasságok, az 5-dik cikkely szóról szóra a' Bétsi Congresszus iroványai közzé iktattatott, és Jun. 9 kén 1815-ben ezen közönséges Transactióban részt vett 8 Hatalmasságok által aláíratott. Menjünk vissza azokra a' Datumokra; 's majd meglátjuk, hogy 1-ször A' minn a' Varsói Hertzegségnek törvényes állapotja fundálódik, az, erediképen a' 3 Hatalmasságoknak munkájok, kik önn Interestéből úgy intézték a' dolgot, a' mint tulajdon Státusoknak bátorsága, és jólléte megkívánta. 2-ször A' 3 Udvarok távol legyen, hogy előre elhatározták volna, mint bánjon jövendőre nézve mindegyik Hatalmasság Lengyel jobbágyaival, sőt inkább szükségesnek tartották nyilván kijelenteni, jövendőben a' szerint intézni el jobbágyaik léttekét, a' mint egyik vagy másik, hasznosnak, és tzeleányosnak találándja. 3-or A' Bétsi Congresszus iroványait aláírt Hatalmasságok semmi ellenőrséget, vagy beavatást nem vállaltak magokra. Tekintsünk tsak Ausztriának és Burkus Országnak 1818-ban és 1825-ben Lengyel Országra nézve felállított Hereskedési principiumaik-

ra, egyik Hatalmasság sem tartá magát kötelesnek az Alkudozásokba avatkozni, vagy Resultatuma ellen kikelni!

A' mi ezt a' szót Constitutio illeti, ezt itt széles értelemben lehet venni. Minő Alkotvány értetik ez alatt Lengyel Országra nézve, a' Tractatusban nints meghatározva. Minden Országnak meg van a' maga Alkotványa, tudniillik a' maga alap törvénye, és a' mit itt a' Bétsi Congresszus rendel, abban áll, hogy az Orosz Országhoz kaptsolt Varsói Hertzegségnek alkotványa, vagy alaptörvénye, bár millyen nemű legyen is ez, mindég elválhatatlanná tégye Lengyel Országot Orosz Országtól. A' Bétsi Congresszus iroványaiban említett Constitutio, ennél fogva nem vitetik semmi különös, és már előre felállott Alkotványra, mivel abban az időben, midőn a' Bétsi Tractatus aláíratott, az az Alkotvány, melyet Sándor Tsászár későbbben az új Státusnak adott, még írásban sem vólt meg: tsak 6 hónappal azután tétetett közhirrre, a' nélkül, hogy a' Contraháló Hatalmasságok, azon törvényhozó rendszabásban, melly egyedül a' Tsászárnak szabad akaratjából eredt, legkisebb részt is vettek, — vagy venni kívántak volna. Ausztria, és Burkus Ország magok részéről is, ugyan avval a' jussal éltek, 's Lengyel jobbágyaiknak politikai léttekét úgy rendelték el, a' mint hasznosnak, vagy tzeleányosnak találták. Akkor egy Hatalmasságnak sem jűtt eszébe a' rendelményeket feszegetni, sem a' Pose-ni Nagy Hertzegség és Galitzia politikai jussait mérő serpenyőre venni, és így Lengyel Országnak Sándor Tsászár által adott törvényeit sem vonta senki is törvényték elibe. Annál fogva a' 6 hónap után kihirdetett Charta nem állott kezesség alatt, mert ilyen kezességet először nyilván ki kellett

vólna jelenteni, másodszor pedig, azt, a' Bétsi Congresszusban alá írni és, ki kelle vala hirdetni. Mennél közelebb-ről tekintí az ember annak az egyes-ségnek értelmét, annál nyilvánosabb, hogy semmi kötelező vagy positivus Stipulatiót nem foglal magában, kivé-vén, hogy a' Varsói Hertzegségnek egy része Orosz Országgal örök idő-re egyesítettvén, a' Tsászár; 's ennek maradékai, birtokában maradjon; — minden egyéb a' Tsászár szabad aka-ratjára bízattatott.

NÉMET ORSZÁG.

Folytatása: A' Landaui Esküdtek törvényszéke előtt lefolyt ügynek. — Virth a' históriából akarja a' Köztársaságok bódogságát megmutatni, holott ugyan abból a' forrásból, még könnyeb-ben lehetne az ellenkezőt megmutatni. Minő kilátást nyitnak ezek a' világ bódogítói maradékainknak! mert, hogy olly példátlan felforgatás, mint a' hogy Virth festi, tsendes leszállások a' thrónusról, mellyen századokig, elhúnyt sok ezer embereknek bódogítói valá-nak, és Német Országra közönséges jólettet árasztottak, — minden zürza-var nélkül, és békességben menjen vég-hez, azt csak esztől megfosztott em-ber hiheti. Kétségkívül ezek a' teoriák csak papiroson is maradnak, ketsegtető színekkel kifestetnek, hogy a' népet eltsábítsák, és azután a' néptsábítókat ügyes fordulatokkal megszabadíthassák. Tsak egyenes felszóllítás érdemel bün-tetést úgy mondatik, — 's ez mikor van? akkor, ha ezt kiáltják: üssd, fogd meg, szúrd agyon, 's a' t. de a' plánu-mot előadni, 's a' népet arra tanítani, hogy lehessen tzelt érni, az az: mikor van idő a' Kormány felforgatására, — ez nem egyenes felszóllítás, ez nem méltó fenytésre. Virth ugyan szidta Hambachban a' Fejedelmeket, de

név szerént egyiket sem, és így nem méltó büntetésre. A' betsületes néme-tet, hasonló borzasztó tanítások, és principiumok, nem ok nélkül pirítják. Azomban, nekünk úgy látszik, hogy Virth, a' ki nyilván kimondja, mi fekszik szívéen, kevésbé veszedelmesebb, sőt tiszteletre méltóbb, mint a' Monar-chiának úgy nevezett barátjai, kik szün-telen tsak „hűséges ragaszkodá-sokat“ emlegetik, holott ha legény-kell a' gátra, magokat nyúlszívűen visz-szahúzzák. Virth a' Monarchiát nyil-ván felségnek (Halbheit) nevezi, melly sokáig fel nem állhat. Virth tehát minden esetre betsületes ember, a' mellett, hogy politikai ábrándozó, és így könnyebb vele bánni, mint azok-kal, kik lappangva mérget eresztenek, a' fedhetetlen életű polgárok szíveikbe.

A' bevádoltakra hozott ítélet után, Golsen Ügyész azt kívánta, hogy Dr Siebenpfeiffer, minekutánna a' Státus nem tarthat elszökésétől, a' men-nyiben 1400 forint nyugpénze járna, szabadon botsáttassék. Becker is ke-zességet ajánlott, hogy az ideig való rabságtól megszabadúljon. Schneider Ur, Virth betsület kardjának vissza-adattatását kérte. A' Törvényszék a' vád-lottak kérelmeiket a' kezességre nézve, az egyes fenytő politzia törvényszék-hez útasította, 's egyszersmind Dr Virth betsület kardját, úgy nem kü-lömben Dr Siebenpfeiffer leveleit, és Rost törvényes könyveit kiadni ren-delte, miután ezek a' fenytő politzia törvényszéket illetik. A' Hambachi zászlók, törvényes örízet alatt maradtak.

(Speyeri Ujság.) Landau Aug. 20-kán. Az esküdtek törvényszéke alól fel-szabadúltak, ma vitetnek a' fenytőpo-litzia törvényszékhez, — még pedig Dr Siebenpfeiffer, és Becker Frankenthalba, Virth pedig és Rost Zveibrückenbe, és Höchdörfer Kaisers-

lauternbe. Dr Siebenpfeiffer a' bevédlottak nevekben, a' Landauilakosoknak megköszönte, az erántok bizonyított szíves részvételt.

P O R T U G A L L I A.

Marsall Bourmont Jul. 23-dikán és így Villaflornak Lisbonai bémenetele előtt Cadaval Hertzeghez, következő, — útközben fel-fogott levelet küldött: „Hertzeg Úr! Vettem Hertzegségednek Jul. 2 dikán hozzám intézett levelét. Abban a' részben egyetérték Excellenciáddal, hogy a' jelen környülállások között Lisbonának védelmezése mindenek előtt fő dolog, 's reményem, hogy a' Király addig az ideig, helyén marad, míg seregünk győzött, a' mi legfellyebb 3 nap múlva megtörténik, azután a' fő Városba mehet. Addig azomban tanácsosnak tartom, hogy a' Stabalis, és más tisztek, Lisbonába menjenek, 's Excellenciádtól várják a' rendelést. Az első ezen tisztek között Báró Gerdy Generalis, ki külömben Grival nevet visel. Jeles egy férjfiú, szíve, esze helyén van, sokáig viselte egy linea hajón a' Kapitányságot. Nekem igen alkalmasnak látszik ő, a' Tájónál levő batteriák Commandójára, az óltalmazásra megkívántató szerek elrendelésére, batteriák felállítására, és ágyú saluppok manővréroztatására: de ha Elliot Kapitány megérkezik, véleményem szerint jó volna az egész hajó erőt erre bízni, és akkor Gerdy, vagy Grival Báró Commandója alatt csak a' szárazai batteriák maradnának. Gróf Genetiére, ki a' Tsászárságnak minden hartzaiban szolgált, és a' Restauratio óta Királyaink jobbágya vala, jeles tehetségű Stabalis tiszt. Egyébiránt Almer nevet vett fel. Véleményem szerint igen jól lehetne használni, ha a' Tájónak déli részén fek-

vő sereg reá bízatnék. Ő minden próbákat, mellyeket Gróf Villaflor Alemtéjében teend, meg semmisítené. Úgy hiszem Puyseux Henrik Fő Strázsamestert, egy fiatal, de a' mellett jártas embert, jó volna Commandója alá helyhezteni. De Buat Chevalier, ki Bourdais nevet visel jó gyalog Oberster. Erre egy brigada linea sereget, vagy Lisbonában a' Királyi önkénteseket lehetne bízni. Terrel Ur, Dubreuil névvel, sokáig szolgált a' Generális Stábnál. Nagy tapasztalású férjfiú, ki megérdemli, hogy Excellenciád körül légyen. Nagyon alkalmas a' seregek elosztására, elrendelésére, a' helyek kimutatására, — nagy hívatalt lehet neki általadni. Ezek a' tisztek mindnyájan fognak udvarolni legidősbik fiammal, kinek, ha Excellenciád megengedi, szerentséje leend, a' tiszteket bemutatni, magát pedig Excellenciád parantsolatjára bízni. La rochelieu Chevalier, a' pattantyúság Oberstere Madridból megjön: igen jeles tiszt, és Báró Gerdynek fő parantsolatja alatt hasznos szolgálatot tehetne: beszéll Spanyolúl, 's a' Portugalliai nyelvet is érti. Ha a' fő Városra nézve tökéletesen megleszünk nyugtatva, szükségem leszsz Terrell Oberster segítségére, azért kérem Excellenciádat, hogy őt azután vissza küldeni méltóztatnék. Nagyon jó volna Alemtéjében valami ügyes Generál Kapitányra szert tenni: dolga abban állana, hogy ellenségnek nem hagyna nyugtot, ha a' Provintziában valamit kezdeni bátorkodnék. Az ottani Generál Kapitánynak Elvas Várában bizonyos számú katonákat kellene hagynia, 's azután főszállását Evorában ütnie fel: a' Tájó déli részén fekvő seregnek parantsolója Molellos Visconde, Aljustrelt, és Messejánát szállja meg, 's dolgát úgy intézi, hogy mindennap meg lehet tudni, mit

tsinál az ellenség Algarbiában. Ha talán Villaflorenak seregei ismét hajóra ülnének, akkor Molellosnak Alasaron keresztül, nagy sebességgel, Setubálba kellene indulnia, hogy ezt a' helyet megmentse. Gr. de la Genetiere hasonló értelmű utasítást veend, ha egyébberánt Excellen-tziád a' Molellos seregét reá bízni méltóztatik. Igen kívánatos volna, hogy az ellenség Algarbiai sántzolgatásával időt veszítsen. Költ Leça do Balio-ban Jul. 23-kán 1853. (Aláírás.)

Bourmont.

(Quotidienne.) Közöltetik Marsall Bourmont tudósítása az Oportó melletti főszállásról ekképpen: Lisbonából azt értem, hogy a' fő város lakosai semmi vonszódást nem mutatnak az új Kormányhoz. Cadaval Hertzeg alatt Caldas da Rainhaban nagy sereg gyült össze. Ime itt küldöm Marsall Camp Almert (Gr. Genetiere) azon sereg Commandójának átvételére. Ő Lisbona felé masírozik, én pedig késedelem nélkül a' Tajó partjai felé indulok. Oportónál, 12,000 embert hagyunk örseregül. Ez elegendő leend az ellenség meggyőzésére, ha talán sántzaiból kijönni bátorkodnék. Tizennégy nap alatt Lisbona előtt leszünk, 's ha a' Várost közbenvetetlenül mindjárt bé nem is vesszük, tehát az ellenséget még is blokirozzuk, mint Oportóban, 's azon leszünk, hogy az ostrommal ne veszítsünk el sok időt.

(Globe Aug. 17-kén.) Dom Pedro, mint értelmes emberek mondják, noha valamennyire heves, és újítani vágyó, még is nem sokára ált látándja, hogy tsinnal kell a' dologgal bánni, 's őszinte barátjaiba nagyobb bizodalmat helyheztetni, — mert különben a' morgó hegy — egeret szülend. —

SZARDINIA.

(Gazzetta di Genova Aug. 21-dikén)

A' múlt Szombaton érkezett Genuába, Lisbonából a' Pápai Követ Guistiniani Cardinál Ő Eminentziája, — Pallavicini Camillal, és még más Jesuitákkal, kik a' Portugalliai Kormány nyilvános parantsolatjára, Lisbonát kénytelenek valának oda hagyni.

ÉJSZ. AMERIKAI EGYES. STÁTUSOK

Washingtonból érkezett legújabb tudósítások szerint, Jackson Generál egészségének helyre állása felől kételkednek. A' Praesidens már régtől fogva rosszul érzi magát, de kivált utolsó utazása igen levette lábáról. New Orleansban Jun. 18-kán megszűnt a' Cholera, de ellenben Georgiában ismét kiütött.

NAGY BRITANNIA.

(Globe) A' Hollandiai ügy felett tanátskozó Conferentzia ideig óráig fel függesztetett.

Marquis Anglesey Dublinból Londonba, O'Connell ellenben Londonból Dublinba érkeztek, 's ez utóbbinak tzielja, néhány gyülekezetekben külömbféle tárgyakról értekezni.

BÉTS.

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott Jul. 30-kán költ Kir. végzése által Tiszt. Fliszár György Urat a' Veszprémi Püspöki Lyceumban a' Morális és Pastoralis Theologia Professorát Mura-Szent-Kereszti Apáturrá és Plebánussá kegyelmesen kinevezni.

MAGYARORSZÁG.

Po'sony Aug. 27-kén. E' napokban a' Kk. és Rk Országos üléseikben a' 4 dik Urbariális tzikkely 2 dik § ának toldalékjai felett tanátskozának. A' Kilentzedre nézve nevezetesen meghatá-

roztatott; hogy a' hol a' jobbágyok urbárium bevitele alkalmával a' kilentzednek in natura leendő fizetését választák, azt, bár e' szokás felbeszakadt volna is, ezentúl szintén in natura fizessék; hogy ha pedig a' bevett szokás akármellyik Fél akarja ellen 's ellenmondásával, akár urbáriális rendeztetés akár bár minémü erőszakoltatás által megváltozott volna, a' meg sértett Félnek szabad legyen urbáriális per útján magát az elebbeni szokásba visszatételni. A' hol tizedet is magában foglaló heted vagy nyoltzad vólt szokásban, az megtartatik, ha mindazáltal a' tized mellett heted vagy nyoltzad is fizetődött, az az állományos telkekre nézve kilentzedre lesz változtatandó. A' nem Egyházi, hanem földes Uri jussal birt tized, úgy szinte a' kenderből és lenből akár in natura, akár e' helyett egy telektől 6 font fonal 's így tovább eránylag, adandó kilentzed is meghagyatik. Ez mindazáltal Tóth Ország alsóbb megyéire nem terjesztetik ki. Azon szántó földektől, mellyek a' jobbágytelek állományának kiegészítésére, rétek helyett adattak, kilentzed nem jár, éppen olly kevésbé azon rétektől, mellyek már különválasztattva a' jobbágyok közt felosztódtak, felszántattak, 's bevették; ellenben ha a' szántóföldek kiegészítésére rétek adattak, akkor ezektől 9 ed jár, ha szinte nem szántóföldeknek használtatnának is. Az 1802-diki 7 dik tizikelyben előadott fizetés 's bevétel módja pedig akként változtatódott, hogy az Uraság, minekutánna az aratás az egész határban bevégeztetett, 's erről a' Helység Elöljárói által tudósíttatott, tartozik az illető kilentzedet vagy hanyadját harmad nap alatt beszédni, különben szabadságában áll a' jobbágyoknak — az Urasági 's azontúl be nem ingyen hordandó hanyadot a' szántóföldön hagyván — többi terméseiket tsürjök-

be takarítani. Ezen eseten kívül mindazáltal tartoznak a' jobbágyok a' többi urbárialis kötelezéseken felül a' kilentzedet vagy másféle hanyadot a' határon belől ingyen behordani.

Pá pán, folyó esztendei Augustus 21-kén tartatott a' Reform. Collegiumban, a' múlt 1852-dik eszt. November elején felállíttatott Hazai-Törvényt tanító Intézetben, Tettes Stettner György Professor Urnak tanítása alatt halgatott Ifjakkak második fél esztendei examenjek, számos ahoz értő halgatóknak jelenlétekben, a' nagy Auditoriumban. — Az examenek, valamint a' Törvénynek tanítása is Deáknyelven tételtek illy rendel: E' Studiis Juris privati Hungarici Libri II. Parte altera de Jure ad rem. 2 do Juris privati Hung. L. III. de Actionibus. 3 o Jure Criminali Hungarico. 4 o Scientiis Politico Cameralibus, et Jure Cambio mercantili. — Mindössze vólt a' Tanulók száma 59. — Ezen examen, mellyet mint első zsenget úgy tekinthetünk, — nem tsak hogy minden jelen vóltaknak várakozását ki elégítette; sőt a' valódi igazságot megvallván, reménységünket sokkal fellyül múlta, úgy, hogy azt lehet méltán mondani, hogy a' tisztelt Professor Ur, tanítói ügyességének és szorgalmatosságának itt példás remekjét adta, annyira, hogy a' 59 tanítványok között tsak alig lehetett kettőt vagy hármat találni, a' ki a' néki fel tett kérdésre pontosan meg ne felelt volna; sőt a' többek között én magam is, a' rendes feleletek sorában, mellyek tzedula húzás mellett történtek. — elő fordúlt alkalmatosságokhoz képpes, több ízben, nehezebb kérdéseket tettem fel ollyakat, mellyek leginkább a' praxisra tartoznak: de azokra is mindenkor tellyesen ki elégítő feleletet nyertem az Ifjaktól, a' kik — mint az examen végével ki mutaták a' praxisban is gyakorolva vóltak,

elő mutatván Deák és Magyar nyelven az ő Admonitiójikat, Actiojikat, Levatájikat 's a' t. — A' később maradék is hálás köszönettel tartozik azon nagylelkű Jól-tévők eránt, kik a' Pápai Collegiumban ezen Honni-Törvényt tanítói Széknek alapítását, részszerént tanáltsal, részszerént pedig adakozásokkal eszközlötték. — Ezen examen kezdődött a' megírt napon délelőtt 8 órakor, tartott 12 óráig, és dél után harmadfél órától estvéli nyóltzadfél óráig; a' midőn is vége lévén az examennek, ugyan azon Auditoriumban öszve gyült a' Collegiumbeli Tanuló ifjúságnak éneklő és muzsikáló Kara, B o t s o r István most következő Contra-Scriba igazgatósa alatt, melly díszes hármóniának halgatására igen számosan gyülekeztek öszve. Ez alatt a' tanítói Széken (Cathedra) fel volt állítva, a' Törvényt tanuló ifjúság által készített, mesterséges virágokból fűzött koszorú, égő viasz gyertyákkal körül rakva, mellynek közepében a' tisztelt Professor Úr nevének első betűji S. GY. borsó szemnyi nagyságú fejer gyöngyökből fűzve tündöklöttek. — Ezen ékes hangitsálás, éjtszakai tíz óráig gyönyörködtette nem csak a' bent volt halgatókat, hanem még az útszán öszve sereglett népet is, kikkel ott az útsza egészen tömve volt. — Végezödvén a' hármónia is: mindnyájan örvendező érzéssel meg tölt szível hagytuk el az Auditoriumot. J.

D e b r e c z e n Aug. 11-kén 1853.
Tegnap adá próbáját tanítói ügyességének és ritka béke türesű szorgalmának **K ö s z e g i** Beniámin, Collegiumunkban tanuló Ifjú, midőn nyóltz esztendős korú nevendékjét, egy helybeli Polgárnak süket néma leánykáját, N. Tiszt. Superintendentiánk Fő Curatora Méltóságos Septemvir Péchy Imre Úr, 's több nagy tekintetű és tiszteletű Uraságok előtt közönséges vi'gálat alá ki-

állította. Nem tsak abban határozódott ezen ifjú Tanítónak igyekezete, hogy a' betűket, számokat, és a' külömbféle dolgokat egyedül tsak jegyek által tegye szerentsetlen tanítványa előtt 's általa érthetökké, hanem fő törekedése az volt, hogy azt a' szavak érthető kimondására szoktassa. Eszre vévén tudniillik a' gondos Ifjú hogy a' szókimondásra szükséges eszközök (Organumok) nem volnának a' gyermeknél olly' egészen megromolva, hogy feltett tzelja kivihetetlen lehetne, azt elebb a' magán hangzó, később' pedig a' mással hangzó betűk' kiejtésére, továbbá pedig a' szó tagok (Syllabák) 's így lassanként egész szavak kimondására tanította; egy maga által halhéjból készített eszközötskével élvén ezen fáradságos munka mellett, mellyel a' gyermek' nyelvét a' szerént igazgatta, a' mint az egyik vagy másik hang' kiejtésére kívántatott. Hiszem, hogy lelki örömmel eltelve lássa ezen érdemes Ifjú próba tételének legelső sikerét; 's valóban nem tudta az ember a' gyermek hamari előmenetelén tsudálkozzék e' inkább, mellyet az nem több mint öt hónapok ólta, még pedig naponként tsak egy rövid óranyi oktatás mellett teve Tanítójának keze alatt, vagy pedig a' tanító Ifjú elnem tsüggedett szorgalmán 's béke türesén. A' gyermek nem tsak írni, valamennyire már olvasni, hanem százig számlálni is tud; 's a' számokat, valamint igen sok, még pedig nem a' legkönnyebb értelmű 's kimondású szókat, meglehetős érthetőséggel ki is mondja. Megjegyzést érdemel itt ezen tanító Ifjú dítséretére; hogy már ez előtt is két rendbeli, ugyan illyen szerentsetlen állapotban lévő gyermekeket hasonló előmenetellel tanított, 's hogy közelebb ismét két nagyobb életkorúak vagynak oktatása alá ajánlva! — Vajha a' szenvedő emberiség bölde-

gítására vonszó szent buzgalom meg ne tsökkenne ezen érdemes Ifjúban, vajha Frantzia nagy példányját szemc előtt tartva, ennekutánna még hathatósabb munkásságra buzdíttatnék!

Mit nem lehet várni ezen derék Ifjútól a' jövendőre nézve, ki eléggé meg nem dítsérhető szép hajlandóságát követve, már eddig is sikeres fáradozásának illy szerentsés próbáját adta; kivált ha gyámolító részvétellel segítette, a' hasonló nagy tzelra alapított intézeteket megvizsgálván, tudományát nagyobb tökéletességre viheti! — Ki nem kívánna néki Istentől erőt 's segedelmet nemes tzeljának minél elébb elérésére! ki nem óhajtana, hogy szerentsetlen ember társainknak megfizethetetlen javára 's boldogítására hosszú időkig éljen!

Modor Aug. 15-kén. Jurenák András Úr Evang. Gymnasiumunk Rector Professora lemondván hivataláról, helyébe Michnay András Úr választott. — Michnay Úr Po'sonyi iskoláit dítséretesen végezvén, a' Lipsiai és Göttingai Universitásokban tanult harmadfél esztendeig, a' hol magát kiváltkép a' görög és deák Literaturára, Historiára és Philosophiára szentelte. Lipsiában szerentsés vólt a' Szász Királyi Philologiai Seminárium rendes tagjai közzé felvétetni. Ez által kívánt alkalmat nyert theoretice és practice készülni a' philologiai tanító hivatalra, személyes felügyelése alatt a' híres litterator Beck Tanátsos Urnak, ki Directora vala azon intézetnek, melly a' tudós Oskolákba Tanítók képzésére van állítva. — Ez előtt három évekkel megtérvén, esztendeig Bétsben használta a' Ts. K. Udvari Bibliotheca kintseit a'

Classica Literaturában; azután a' Po'sonyi Districtualis Diaconátust fogadta el, a' midön a' Po'sonyi Evang. Liczeum eránt is érdemes lett az által, hogy a' múlt Aprilisben elhunyt Zsigmondy Prof. tudományait előmenetelesen tanította. — Eddigi törekedései eléggé kezsednek arról, hogy mint Oskolánk Rector Professora, szemc előtt tartván mindenkor a' tellyes Gymnasiumi nevelés tzeljét, buzgón fog igyekezni és képes leszsz, jól elkészült ifjakat állítani a' Tudományok pályájára; lélek erejeket kivált a' régi remek irományok alapos ismértetése által tzelerányosan fejtven 's erősítven; őket önmunkásokká képezi a' dologra és írásra; ekkép minden hivatalos lelkiügyességnek, a' szép jó igaz felfoghatóságának, és a' miben a' valódi lélek nemesség áll, a' mívelt emberiségnek humanitásnak biztos alapot fog tenni. A' gymnasium Előjárói ezen választást jelentvén, 's azon tzellos intézetekre, mellyek Oskoláinkban a' szegényebb tanulókra nézve is állanak, figyelmeztetvén a' Hazát: reménylik, hogy közlések, több Szüléknek kedves leszsz, a' tanulni vágyó ifjakkak alkalmat fog szolgáltatni, hogy ezen már 200 évek óta virágzó Gymnásiumot erköltsök 's elméjük képzésére használják.

A' Pénz folyamat Augustus' 29 dikén;
közép árr:
A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 94 7/32
Az 1820-béli sorsosok: — —
Az 1821-béli hasonlók: 133 1/8
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: 54 for. keltek, mind Conv.
Bank-Aktziák keltek 1214 for. ton
Conv. Pénzben.